

УДК 330.341.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/1-80-15>

Шушкова Ю. В.

Львівський національний університет імені Івана Франка

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті охарактеризовано загальний стан інноваційної активності та розвитку в регіонах України на основі сумарного індексу інновацій, який розраховується Державною службою статистики. Проаналізовано кількість інноваційно активних промислових підприємств за регіонами України та її динаміку. Визначено частки промислових підприємств, які впроваджували інновації. Охарактеризовано рівень активності підприємств щодо впровадження технологічних інновацій у загальній кількості обстежених підприємств та підприємств, що займалися інноваційною діяльністю. Показано частки маловідходних, ресурсозберігаючих, безвідходних технологій у загальній сукупності впроваджених нових технологічних процесів промислових підприємств за областями України. Визначено кількість впроваджених нових технологічних процесів у розрахунку на 100 промислових підприємств. Проаналізовано обсяги реалізованої інноваційної продукції за регіонами України.

Ключові слова: інноваційно-технологічний розвиток, технологічна модернізація економіки, регіональні особливості.

Постановка проблеми. Одним з проблемних аспектів активізації інноваційно-технологічної діяльності в Україні залишаються істотні диференціації процесів інвестиційно-інноваційної діяльності, науково-технічного та технологічного розвитку за регіонами країни. Наявна ситуація, коли за низкою надважливих параметрів та показників різниця між показниками різних областей становить кілька, а то й десятки разів, що не сприяє вирівнюванню потенціалу та фактичних обсягів і ефективності процесу технологічної модернізації економіки України в просторово-територіальному аспекті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню теоретико-методичних засад інноваційної діяльності в контексті формування передумов забезпечення конкурентних позицій національної економіки присвячено праці Т. Васильдіва, О. Овечкіна, К. Іванова, Т. Скрипко, А. Мельник, А. Васіна та ін. Над дослідженням інноваційно-технологічних характеристик технологічної модернізації національного господарства працювали вчені Л. Федулова, К. Бужимська, А. Вешко, М. Бузмакова, Т. Мірзодасєва та ін.

Виділення та вирішення раніше частин загальної проблеми. Проте питання узагальнення регіональних особливостей інноваційно-технологічної діяльності в контексті формування висновків для державної інноваційно-технологічної політики потребують більш детального опрацювання.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є виявлення та узагальнення регіональних особливостей інноваційно-технологічної модернізації економіки України.

Виклад основного матеріалу. За результатами складання рейтингу сумарного індексу інновацій диференціація між регіоном-аутсайдером (Черкаська область) та регіоном-лідером (Харківська область) у 2014–2016 рр. становила 48,4 в. п. (відповідні показники становили 15,7% та 54,1%) [12, с. 146]. Варто відзначити, що області України, які характеризуються порівняно вищим потенціалом науково-дослідної та інноваційної діяльності, протягом останніх років посідали вищі місця в сумарному рейтингу інновацій. Це, зокрема, Харківська, Дніпропетровська області та м. Київ. Але є й протилежні практики. Наприклад, Львівська область у 2008–2010 рр. займала 8-е місце у рейтингу, тоді як протягом 2008–2016 рр. позиції

цього регіону лише погіршувалися, маючи при цьому один із найвищих потенціалів науково-технічної, дослідної та технологічної діяльності.

До областей, які на кінець аналізованого періоду мали найнижчі місця в рейтингу, відносяться Черкаська, Чернівецька, Волинська, Хмельницька, Донецька та Закарпатська області. У зазначених регіонах були також і невисокі значення сумарного рейтингу інновацій. Отже, є підстави для висновку, що одним із напрямів більш ефективної державної політики інноваційно-технологічної модернізації економіки України має стати реалізація стратегій смарт-спеціалізації у цих та інших областях, які істотно поступаються в рейтингу інноваційного розвитку. Такий підхід дасть змогу підвищити інноваційно-технологічну активність та її ефективність (адже відбудеться спеціалізація на перспективних напрямах і сферах розвитку) в областях, що нині відстають у рейтингу інноваційної діяльності, усунути критичні диспропорції регіонів – аутсайдерів та лідерів.

Зауважимо, що причини наявних міжрегіональних диспропорцій та диференціації інноваційно-технологічного розвитку криються передусім у різницях у ресурсному забезпеченні та потенціалі. Так, регіони-лідери (Харківська область та м. Київ) станом на 2018 р. мали найбільшу чисельність інноваційно активних промислових підприємств – 119 та 101 од. відповідно [12, с. 146].

З іншого боку, регіони, що займали нижчі позиції в рейтингу, мали меншу чисельність інноваційно активних промислових підприємств. Так, у 2018 р. в Чернівецькій області таких налічувалося лише 9 од., у Хмельницькій – 11 од., у Волинській – 14 од., у Закарпатській – 12 од., у Луганській – 5 од. Це дає підстави для попереднього висновку про об'єктивну обмеженість подальшого нарощування інноваційно-технологічної діяльності у низці областей країни через українську малу кількість підприємств, орієнтованих на інновації як найбільш перспективний тип розвитку. Відповідно, слід шукати можливості відносно утворення та розвитку нових форм та суб'єктів, на базі яких існують перспективи для створення й впровадження інновацій та передових технологій. Йдеться про малий інноваційний бізнес, прями та опосередковані елементи інноваційно-технологічної інфраструктури і т. ін.

Центральним, а також регіональним органам влади діяльність у цьому напрямі потрібно активізувати в тому числі через тенденцію, що сформувалася в регіонах країни та пов'язана з різким зменшенням кількості інноваційно-активних промислових підприємств. Так, за 2009–2018 рр. лише у Дніпропетровській (на 18,3%), Запорізькій (на 16,1%) та Київській (на 17,4%) областях відбулося збільшення цього показника. Натомість для окремих регіонів країни скорочення чисельності інноваційно-активних промислових підприємств стало доволі масштабним, що негативно. Так, за 2009–2018 рр. показник скоротився у Луганській області на 90,7% (із 64 до 5 од.), у Миколаївській області – на 77,8% (із 63 до 14 од.), у Чернівецькій області – на 75,0% (із 36 до 9 од.), у Рівненській області – на 82,4% (із 29 до 8 од.), у Донецькій області – на 71,2% (із 80 до 23 од.), у Івано-Франківській області – на 70,2% (із 94 до 28 од.).

Варто відзначити, що скорочення чисельності інноваційно-активних промислових підприємств меншою мірою стосується тих суб'єктів бізнесу, які впроваджували інновації. Хоча цей показник у середньому в Україні невисокий (від 5,2% у Хмельницькій області до 28,6% у Харківській області) [12, с. 146], проте позитивно, що за 2009–2018 рр. у більшості областей він підвищився. Виняток становили Волинська (–1,3 в. п.), Закарпатська (–0,3 в. п.), Луганська (–3,0 в. п.), Рівненська (–5,6 в. п.), Чернігівська (–3,2 в. п.) області та м. Київ (–2,2 в. п.).

Водночас слід визнати, що, по-перше, у більшості регіонів країни чисельність промислових підприємств, які впроваджували інновації, скорочується. У 2018 р. до 2009 р. кількість таких підприємств збільшилася лише у трьох регіонах країни (Дніпропетровській, Запорізькій та Київській областях) та у решті областях скоротилася на 8–81%; по-друге, диференціації за показником «частка промислових підприємств, які впроваджували інновації», в областях країни надто високі, що не сприяє паритетному внеску всіх територій у забезпечення інноваційно-технологічної модернізації національного господарства. Виправлення ситуації тісно пов'язане з фінансовими, податковими та організаційно-інфраструктурними інструментами державної політики у сфері інноваційно-технологічного розвитку економіки.

Скорочення чисельності підприємств реального сектору економіки, які впроваджували інновації, є не єдиним недоліком регіональних характеристик розвитку інноваційно-технологічної діяльності в регіонів України. Сюди можна віднести й нестабільність та значні міжрегіональні диференціації у фінансуванні такої діяльності. Так, у регіонах України, які є лідерами за інноваційно-технологічною активністю, витрати на інновації зростають. Це Запорізька (у 25,7 рази у 2018 р. до 2009 р.), Київська (4,3 рази), Харківська (2,9 рази) та деякі інші області. Хоча не відбулося істотного зростання, але великими були обсяги фінансування інноваційної діяльності у м. Києві – 1,7 млрд грн у 2018 р.

Утім, при цьому у більшості областей України обсяги фінансування інноваційної діяльності зменшуються. Тут можна відзначити Волинську (зменшення показника за 2009–2018 рр. становило 81,2%), Луганську (85,5%), Рівненську (83,0%), Хмельницьку (98,6%) області. Зазначене є свідченням недостатнього державного контролю над рівномірним розподілом фінан-

сового забезпечення технологічної модернізації економіки країни.

У контексті безпосередньо технологічної модернізації економіки велике значення має активність підприємств реального сектору щодо створення, залучення й упровадження нових сучасних технологій та технологічних інновацій. У цьому аспекті потрібно вести мову про невисокий рівень вітчизняних промислових підприємств, які здійснювали технологічні інновації, що негативно. Так, за результатами обстеження у 2014–2016 рр. частка підприємств із технологічними інноваціями становила від 6,5% (у Хмельницькій області) до 19,1% (у Рівненській області), тобто в жодному з регіонів країни не більше ніж одне з п'яти промислових підприємств здійснювало технологічні інновації [12, с. 110–112].

Більше того, з-поміж інноваційно-активних промислових підприємств України лише близько 50–80% становили підприємства з технологічними інноваціями. Вказане є свідченням недостатньої спрямованості бізнесу відносно створення чи залучення та впровадження саме передових технологій. Це не сприяє інноваційно-технологічній модернізації регіональних економік. Особливо низьке значення цього показника спостерігалось у Київській (50,8%), Хмельницькій (51,2%), Закарпатській (55,1%), Чернігівській (56,2%) областях та м. Києві (55,9%).

Зроблений висновок підтверджується й тим, що більша частина технологій, які впроваджуються вітчизняними підприємствами з технологічними інноваціями, не є маловідходними, ресурсозберігаючими чи безвідходними. За винятком Луганської області (2,4%) у 2018 р. за регіонами України частка маловідходних, ресурсозберігаючих та безвідходних технологій у загальній сукупності впроваджених нових технологічних процесів промислових підприємств перебувала у межах від 28,6% (Вінницька область) до 86,2% (Рівненська область) [12, с. 76].

У більшості регіонів країни цей показник не перевищував 50%, що є свідченням того, що підприємства значною мірою впроваджують менш ефективні технології. Зауважимо, що наявні недоліки не лише в структурному аспекті, а й у тому, що за багатьма регіонами країни скорочується кількість маловідходних, ресурсозберігаючих та безвідходних технологій. Це Вінницька, Донецька, Житомирська, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Одеська та Полтавська області.

Хоча позитивним аспектом можна вважати те, що за 2005–2018 рр. у більшості регіонів України частка маловідходних, ресурсозберігаючих та безвідходних технологій підвищилася. Від'ємна динаміка була характерною лише для Вінницької (–21,4 в. п.), Дніпропетровської (–12,9 в. п.), Закарпатської (–18,8 в. п.), Кіровоградської (–25,0 в. п.), Луганської (–26,2 в. п.), Одеської (–8,7 в. п.) та Полтавської (–4,2 в. п.) областей.

Як показують результати аналізування, істотно різниться й інтенсивність або продуктивність діяльності вітчизняних промислових підприємств відносно створення й упровадження передових технологій за регіонами країни. Так, у 2018 р. регіоном-лідером за цим показником було місто Київ. Тут у розрахунку на 100 промислових підприємств упроваджено 193,7 нових технологічних процесів (близько двох у середньому на одне підприємство). Відносно високими були значення цього показника у Луганській (55,4 од. на 100 під-

приємств), Кіровоградській (50,0 од.), Сумській (47,5 од.), Харківській (44,4 од.) та Херсонській (41,9 од.) областях.

Критично низькою у цьому відношенні потрібно вважати діяльність промислових підприємств відносно впровадження нових технологічних процесів у таких областях, як Волинська, Вінницька, Житомирська, Хмельницька та Чернівецька. У цих регіонах країни в середньому на 10 промислових підприємств упроваджувалося менше одного нового технологічного процесу.

На це також має бути звернена увага під час удосконалення та підвищення ефективності державної політики забезпечення інноваційно-технологічної модернізації регіональних економік. У тому числі досвід успішної активізації інноваційно-технологічної діяльності в одних областях може бути апробованим в інших, зокрема з меншою чисельністю впроваджених нових технологічних процесів у розрахунку на одне інноваційно активне промислове підприємство.

Розгляд цієї ситуації в динаміці дає підстави стверджувати про її незбалансованість та неоднаковість за регіонами України. Так, у низці областей за 2009–2018 рр. відбулося зростання показника чисельності впроваджених нових технологічних процесів у розрахунку на 100 промислових підприємств, причому у кілька разів (Луганська область (21,6 р.), Дніпропетровська область (4,0 р.), Закарпатська область (4,0 р.), Київська область (6,9 р.), Кіровоградська область (5,7 р.), Рівненська область (6,4 р.), Тернопільська область (5,3 р.), Херсонська область (5,3 р.), м. Київ (3,5 р.)), тоді як існують регіони, де за цей період відбувся суттєвий спад аналізованого показника. Це Вінницька, Харківська, Хмельницька та Чернівецька області.

Однією з причин наявності недоліків у впровадженні нових технологічних процесів в областях України можна вважати недостатню, а також незбалансовану державну підтримку, зокрема фінансову, цих процесів. Так, за спостереженням, яке проводилося у 2014–2016 рр., державну фінансову допомогу для здійснення інноваційної діяльності отримувало 10,3% підприємств у Тернопільській області, 8,2% – у Донецькій області, 8,0% – у Херсонській області, 7,1% – у Кіровоградській області, 6,8% – в Івано-Франківській області, тоді як у решти регіонів країни показник становив 1,4–5,0%.

Недостатньо рівномірним був і розподіл державної фінансової допомоги, яка спрямовувалася із центральних, регіональних та місцевих бюджетів. Ключовий висновок тут полягає у тому, що актуалізувалася потреба в інституціалізації в Україні єдиного підходу з чітко визначеними правилами та умовами виділення й отримання інноваційно та технологічно активними підприємствами державної фінансової допомоги. Ба більше, ефективнішою буде не допомога, а надання фінансово-економічних преференцій у митних платежах та фіскальних зборах для реально інноваційно-технологічних вітчизняних підприємств.

Як уже зазначалося, ресурсозабезпеченість інноваційної та технологічної діяльності має велике значення та тісно корелює з інноваційно-технологічною активністю та ефективністю в регіонах країни. З огляду на це, позитивно, що за період 2008–2016 рр. поліпшилася забезпеченість вітчизняних інноваційно активних підприємств персоналом. Наприклад, в Україні у цілому частка працюючих на інноваційно активних під-

приємствах збільшилася за цей період із 32,6% до 41,2% (або на 8,6 в. п.) [12, с. 118]. Зросла й частка працюючих на промислових підприємствах із технологічними інноваціями – з 9,5% до 11,4% (на 1,9 в. п.).

В областях України станом на 2016 р. найвищі значення частки працюючих на інноваційно активних підприємствах спостерігалися у Запорізькій (56,8% зайнятих на інноваційно активних підприємствах та 15,8% – на підприємствах із технологічними інноваціями, що було на 17,4 в. п. та на 4,4 в. п. більше, ніж у середньому в країні), Полтавській (50,3% (на 9,1 в. п. більше, ніж середньодержавне значення) та 7,8% (на 3,6 в. п. менше, ніж у середньому в Україні)), а також Дніпропетровській (49,0% та 23,6%), Миколаївській (49,8% та 7,0%) та Харківській (49,2% та 18,4%) областях.

Водночас слід виокремити області, де частки зайнятих на інноваційно активних промислових підприємствах значно поступаються середньодержавним значенням. Це, зокрема, Чернівецька, Волинська Закарпатська, Луганська та Черкаська області. Примітно, що саме у цих регіонах країни за 2008–2016 рр. відбувся найбільший спад показника частки зайнятих на інноваційно активних підприємствах. До областей із високою від'ємною динамікою аналізованого показника можна також віднести Одеську (частка зайнятих на інноваційно активних підприємствах скоротилася на 18,7 в. п., а на підприємствах із технологічними інноваціями – на 16,8 в. п.) та Чернівецьку (на 12,7 в. п. та на 5,4 в. п. відповідно) області. Отже, саме у цих регіонах нашої країни державна та регіональна політика стимулювання зайнятості на інноваційно та технологічно активних суб'єктах господарювання має бути більш виваженою та активною.

Більше того, за 2009–2018 рр. чисельність працівників, задіяних до виконання НДР промислових підприємств, скоротилася практично в усіх регіонах країни, окрім Рівненської та Хмельницької областей. У низці областей зниження рівня забезпеченості інноваційної діяльності персоналом стало особливо критичним. Це Донецька, Луганська, Черкаська області.

Охарактеризовані вище тенденції значною мірою зумовили один із головних показників якості й ефективності інноваційно-технологічної діяльності в регіонах України. Йдеться про обсяги реалізованої інноваційної продукції. Так, за цим індикатором регіонами-лідерами у 2018 р. були Запорізька (4,2 млрд грн) та Харківська (3,5 млрд грн) області, м. Київ (2,9 млрд грн). Високі значення (понад 1 млрд грн) були також характерні для таких регіонів, як Дніпропетровська, Донецька, Київська, Кіровоградська, Львівська та Черкаська області.

Позитивно, що у більшості регіонів країни обсяги реалізації інноваційної продукції за 2009–2018 рр. істотно збільшилися, особливо у Вінницькій (у 5,9 р.), Волинській (у 4,4 р.), Одеській (6,5 р.), Київській (3,4 р.) та Кіровоградській (у 3,8 р.) областях. Але при цьому ситуація протилежна у Донецькій, Луганській, Миколаївській, Полтавській, Хмельницькій та Чернівецькій областях, де за аналогічний часовий період обсяги реалізації інноваційної продукції скоротилися більше ніж у чотири рази.

У табл. 1 наведено динаміку зміни регіонів країни за значеннями інтегральних індексів інноваційно-технологічного розвитку, які були розраховані згідно із запропонованою автором методикою. Як можемо спостерігати, для 2014 р.

Таблиця 1

**Позиціонування регіонів України на шкалі функції корисності Харінгтона
за інтегральним індексом інноваційно-технологічного розвитку в 2009, 2014 та 2018 рр.**

Значення	Характеристика	Роки		
		2009	2014	2018
0,81 – 1,0	Високий	-	-	-
0,64 – 0,8	Задовільний	Луганська (0,66) Харківська (0,65)	-	Харківська (0,69) ↑ Київська (0,68) ↑ Херсонська (0,68) ↑ Львівська (0,65) ↑
0,38 – 0,63	Середній	Чернівецька (0,62) Донецька (0,60) м. Київ (0,56) Сумська (0,55) Львівська (0,53) Київська (0,52) Рівненська (0,52) Запорізька (0,54) Тернопільська (0,50) Херсонська (0,50) Вінницька (0,49) Дніпропетровська (0,49) Черкаська (0,49) Івано-Франківська (0,48) Чернігівська (0,47) Закарпатська (0,45) Полтавська (0,45) Кіровоградська (0,42) Миколаївська (0,39) Волинська (0,38)	Херсонська (0,60) ↑ Вінницька (0,55) ↑ Сумська (0,53) ↓ Харківська (0,46) ↓ Рівненська (0,46) ↑ Київська (0,44) ↓ Івано-Франківська (0,44) ↑ Полтавська (0,44) ↓ Закарпатська (0,43) ↓ м. Київ (0,40) ↓ Львівська (0,40) ↓ Одеська (0,40) ↑ Дніпропетровська (0,39) ↓	Запорізька (0,61) ↑ м. Київ (0,60) ↑ Одеська (0,60) ↑ Кіровоградська (0,58) ↑ Чернігівська (0,55) ↑ Вінницька (0,54) ↓ Сумська (0,54) ↑ Закарпатська (0,52) ↑ Тернопільська (0,51) ↑ Івано-Франківська (0,49) ↑ Черкаська (0,49) ↑ Дніпропетровська (0,48) ↑ Донецька (0,48) ↑ Волинська (0,47) ↑ Чернівецька (0,44) ↑ Рівненська (0,42) ↓ Житомирська (0,40) ↑ Миколаївська (0,39) ↑ Полтавська (0,39)
0,21 – 0,37	Низький	Хмельницька (0,37) Одеська (0,36) Житомирська (0,35)	Чернівецька (0,36) ↓ Волинська (0,35) ↓ Донецька (0,34) ↓ Запорізька (0,33) ↓ Хмельницька (0,31) ↓ Житомирська (0,30) ↓ Кіровоградська (0,3) ↓ Миколаївська (0,29) ↓ Тернопільська (0,27) ↓ Чернігівська (0,26) ↓ Луганська (0,25) ↓ Черкаська (0,23) ↓	Луганська (0,37) ↑ Хмельницька (0,26) ↑
0 – 0,2	Критично низький	-	-	-

характерним став істотний спад інтегрального індексу інноваційно-технологічного розвитку в областях України.

Відповідно, жодна з областей не потрапила до групи зі сприятливим рівнем розвитку, лише Херсонська, Вінницька, Рівненська, Івано-Франківська та Одеська області отримали вищі значення інтегрального індексу порівняно з 2009 р.

Натомість позитивно, що в 2018 р. інтегральні індекси інноваційно-технологічного розвитку економіки в регіонах країни підвищилися. Лідерами залишаються Харківська, Київська, Львівська та Херсонська області. Причому впродовж усього аналізованого періоду (2009–2018 рр.) зазначені регіони характеризувалися порівняно вищим рівнем інтегрального індексу. Найвищі темпи зростання при цьому були досягнуті у Львівській області, яка за 2014–2018 рр. підвищила значення інтегрального індексу інноваційно-технологічного розвитку з 0,4 до 0,65.

Для решти регіонів країни характерні нижчі значення інтегрального індексу інноваційно-технологічного розвитку економіки; особливо загрозливим є стан у Луганській та Хмельницькій областях, що потребує реалізації більш ефективної державної політики інноваційно-технологічної модернізації та зміцнення конкурентоспроможності економіки.

Висновки і пропозиції. Отже, наведено загальну характеристику стану та тенденцій інноваційно-технологічного розвитку та модернізаційних зрушень у цій сфері за регіонами України. Встановлено, що до системних недоліків формування передумов для технологічної модернізації національного господарства України відносяться істотні диференціації інноваційно-технологічного розвитку за регіонами країни, що не сприяє її системності та збалансованості. Це підтверджується результатами рейтингування рівнів країни за сумарним індексом інновацій, а також диспропорціями (у понад десятки разів) за кількістю інноваційно активних промислових підприємств, частками промислових підприємств, які впроваджували інновації, були технологічно активними, створювали та впроваджували маловідходні, ресурсозберігаючі та безвідходні технології, чисельністю впроваджених нових технологічних процесів у розрахунку на 100 промислових підприємств, частками працюючих на інноваційно активних промислових підприємствах, обсягами реалізованої інноваційної продукції.

Прикладне значення в контексті формування інформаційно-аналітичної основи для подальшого вироблення якісної державної політики мають методичні підходи до аналізування, які передбачають здійснення інтегрального оцінювання.

Список використаних джерел:

1. Овечкіна О.А., Іванова К.В. Огляд методів оцінки рівня інноваційного потенціалу економічних суб'єктів. Економічний вісник Донбасу. 2007. № 4. С. 130–140.
2. Скрипко Т.О. Інвестиційно-інноваційна активність малого і середнього підприємництва як чинник економічної безпеки держави : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2013. 384 с.
3. Державне регулювання процесу інтелектуалізації економіки України : монографія / за ред. Т.Г. Васильців, Н.В. Гунчак, О.Є. Сухай. Львів : Априорі, 2016. 256 с.
4. Мельник А.Ф., Васіна А.Ю. Структурна трансформація національної економіки України як чинник модернізації інституційного базису її розвитку. Журнал європейської економіки. 2010. Т. 9. № 1. С. 37–58.
5. Федулова Л.І. Прогнозування інноваційно-технологічного розвитку економіки як складова вибору стратегії виходу з кризи. Економіка і прогнозування. 2009. № 3. С. 5–17.
6. Бужимська К.О. Деякі складові теоретико-методологічної бази інноваційно-технологічної модернізації. Вісник ЖДТУ. 2009. № 4. С. 202–207.
7. Вешко А.Т. Реіндустріалізація країн Єврозони як передумова промислового ренесансу економіки України. Журнал європейської економіки. 2013. Т. 12. № 2. С. 233–241.
8. Бузмакова М.В. Реіндустріалізація – тенденція мирової економіки. Вестник Нижегородского университета. 2017. № 1(45). С. 7–17.
9. Мірзодаєва Т.В. Реіндустріалізація економіки України як ключовий фактор виходу із кризи. Проблеми формування та реалізації конкурентної політики. 2015. № 22. С. 137–138.
10. Васильців Т.Г. Удосконалення дозвільної системи діяльності малих і середніх підприємств як засіб зміцнення їх економічної безпеки в умовах економічної кризи. Вісник Донецького університету. Серія В. Економіка і право. 2009. Вип. 1. С. 279–285.
11. Васильців Т.Г., Павлишин Б.Л. Стратегічні засади управління використанням матеріально-технічної бази підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2008. № 18.10. С. 275–279.
12. Наукова та інноваційна діяльність України за 2018 рік : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України. 2019. 108 с.

References:

1. Oviechkina O.A., Ivanova K.V. (2007). Ogljad metodiv otsinky rivnia innovatsiynogo potentsialu ekonomichnyh subyektiv [An overview of methods for assessing the level of innovation potential of economic entities]. Ekonomichnyi visnyk Donbasu, no. 4, pp. 130-140.
2. Skrypko T.O. (2013). Investytsiino-innovatsiina aktyvnist maloho i serednioho pidpriemnytstva yak chynnyk ekonomichnoi bezpeky derzhavy [Investment and innovation activity of small and medium-sized enterprises as a factor of economic security of the state]. Lviv : Liha-Pres. 384 p.
3. Vasylytsiv T.G., Hunchak N.V., Sukhai, O.Ye. (2016). Derzhavne rehuliuвання protsesu intelektualizatsii ekonomiky Ukrainy [State regulation of the process of intellectualization of the economy of Ukraine]. Lviv : Apriori. 256 p.
4. Melnyk A.F., Vasina A.Yu. (2010). Strukturna transformatsiya natsionalnoi ekonomiky Ukrainy yak chynnyk modernizatsiyi instytutsiynogo bazysu yiyi rozvytku [Structural transformation of the national economy of Ukraine as a factor in modernizing the institutional basis for its development]. Zhurnal Yevropeiskoi ekonomiky, Vol. 9 (no. 1), pp. 37-58.
5. Fedulova L.I. (2009). Prognozuvannya innovatsiyno-tehnologichnogo rozvytku ekonomiky yak srladova vyboru strategiyi vyhodu z kryzy [Predicting the innovation and technological development of the economy as a component of the choice of a strategy for solving the crisis]. Ekonomika ta prohnozuvannya, no. 3, pp. 5-17.
6. Buzhymyska K.O. (2009). Deyaki skladovi teoretyko-metodologichniyi bazy innovatsiyno-tehnologichnoyi modernizatsiyi [Some components of the theoretical and methodological basis of innovation and technological modernization]. Visnyk ZhDTU, no. 4, pp. 202-207.
7. Veshko A.T. (2013). Reindustrializatsiya krayin evrozony yak peredumova promyslovogo renesansu Ukrainy [Re-industrialization of the euro area countries as a prerequisite for the industrial renaissance of the Ukrainian economy]. Zhurnal Yevropeiskoi ekonomiky, Vol. 12, no. 2, pp. 233-241.
8. Buzmakova M.V. (2017). Reindustrializatsiya – tendentsiya mirovoy ekonomiky [Reindustrialization – basis of world economy]. Vestnik Nizhegorodskogo universiteta, no. 1(45), pp. 7-17.
9. Mirzodaieva T.V. (2015). Reindustrializatsiya ekonomiky Ukrainy yak klyuchovyi factor vyhodu iz kryzy [Re-industrialization of the Ukrainian economy as a key factor in solving the crisis]. Problemy formuvannya tas realizatsii konkurentnoi polityky, no. 22, pp. 137-138.
10. Vasylytsiv T.G. (2009). Udoskonalennia dozvilnoi systemy diyalnosti malyh i serednih pidpriumstv yak zasib zmitsnennia ih ekonomichnoi bezpeky v umovah ekonomichnoi kryzy [Improvement of the permits system of small and medium enterprises as a means of strengthening economic security in the conditions of economic crisis]. Donetsk University Bulletin. Series. B. Economics and Law. Vol. 1. pp. 279-285.
11. Vasylytsiv T.G., Pavlyshyn B.L. (2008). Strategichni zasady upravlinnia vykorystanniam materialno-tehnichnoi bazy pidpriumstva [Strategic management framework using material and technical base of enterprise]. Scientific Herald of Ukraine's national forestry engineering. № 18.10. pp. 275-279.
12. Scientific and innovative activity of Ukraine for the year 2018 (2019). Statistical book. K : State statistics Service of Ukraine. 108 p.

Шушкова Ю. В.

Львовский национальный университет имени Ивана Франка

РЕГИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ИННОВАЦИОННО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

Резюме

В статье охарактеризовано общее состояние инновационной активности и развития в регионах Украины на основе суммарного индекса инноваций, который рассчитывается Государственной службой статистики. Проанализировано количество инновационно активных промышленных предприятий по регионам Украины и его динамику. Определены доли промышленных предприятий, которые внедряли инновации. Охарактеризован уровень активности предприятий по внедрению технологических инноваций в общем количестве обследованных предприятий и предприятий, занимавшихся инновационной деятельностью. Показаны доли малоотходных, ресурсосберегающих, безотходных технологий в общей совокупности внедренных новых технологических процессов промышленных предприятий по областям Украины. Определено количество внедренных новых технологических процессов в расчете на 100 промышленных предприятий. Проанализированы объемы реализованной инновационной продукции по регионам Украины.

Ключевые слова: инновационно-технологическое развитие, технологическая модернизация экономики, региональные особенности.

Shushkova Yulia

Ivan Franko National University of Lviv

REGIONAL ASPECTS OF INNOVATION AND TECHNOLOGICAL MODERNIZATION OF UKRAINES ECONOMY

Summary

The purpose of the article is to identify and summarize regional peculiarities of innovation and technological modernization of Ukraine's economy. The general characteristic of the state and tendencies of innovation and technological development and modernization shifts in this area by the regions of Ukraine is presented. It is shown, that one of the problematic aspects of intensification of innovation-technological activity in Ukraine remain the substantial differentiation of processes of investment-innovation activity, scientific-technical and technological development by regions of the country. The paper describes the general state of innovation activity and development in the regions of Ukraine on the basis of the total index of innovation, calculated by the state Statistics Service of Ukraine. The number of innovatively active industrial enterprises by regions of Ukraine and its dynamics is analyzed. The share of industrial enterprises that have implemented innovations has been determined. The level of activity of enterprises on introducing technological innovations in the total number of surveyed enterprises and enterprises engaged in innovative activity is characterized. The particles of low-waste, resource-saving, non-waste technologies are shown in the common aggregate of introduced new technological processes of industrial enterprises by regions of Ukraine. The determined number of new technological processes implemented at 100 industrial enterprises. The volumes of innovative products by regions of Ukraine are analyzed. The dynamics of changes in the regions of the country by the values of integral indices of innovative technological development, which were designed according to the proposed author of methods are given. It was established that none of the oblasts were in the group with the favourable development level and only Kherson, Vinnytsia, Rivne, Ivano-Frankivsk and Odesa oblasts received higher values of the integral index in comparison with 2009. Instead, it is positive that in 2018 the integral indexes of innovative technological development of economy in the regions of the country increased. The leaders remain Kharkiv, Kyiv, Lviv and Kherson oblasts.

Keywords: innovation and technological development, technological modernization of the economy, regional peculiarities.